

ZA SKLADNEJŠI IN

Akcija 91 KS v Ljubljani in mi

Ugodna ocena obiskov v KS — Nerešene zadeve moramo reševati hitreje in učinkoviteje — Bolj je treba upoštevati mnoštvo interesov občanov

Na nedavni seji OK SZDL je bila v središču pozornosti ocena obiskov v KS kot sestavnega dela enotno dogovorjene akcije v Ljubljani. Govor pa je bil še o vsebinskih in organizacijskih pripravah za izvedbo volilnih konferenc organizacij SZDL.

V oktobru in novembru je potekala v vseh krajevnih skupnostih, občinah in mestu široko zasnovana akcija obiskov 91 KS, ki je imela namen ugotoviti samoupravno, politično in interesno organiziranost krajanov; planiranje in programiranje razvoja KS; zagotavljanje materialne osnove za uresničevanje programov; prostorsko preoblikovanje KS; delovanje delegatov in delegacij; delo in uspehe na področju podružbljanja ljudske obrambe in družbene samozastite in nerešene zadeve, ki ovirajo hitrejši samoupravni in

družbeni razvoj KS. Pogovori v KS so bili usmerjeni tudi v razprave o zvezni resoluciji o nadaljnjem razvoju KS, v priprave na volilne konference SZDL; na javne razprave o izhodiščih »Ljubljana 2000« in o aneksih k samoupravnim sporazumom o temeljnih planov samoupravnih interesnih skupnosti ter zakona o svobodni menjavi dela.

Šlo je tedaj za dokaj bogat vsebinski okvir razprav, ki so dale jasno oceno in ugotovitve za vsako posamezno krajevno skupnost. Na tej osnovi so na OK

SZDL pripravili analizo, ugotovitve in sklepne ocene o obiskih v vseh 17 KS in jo ponudili skupaj z analitičnimi podatki v razpravo delegatom konference.

Iz analiz, ugotovitev in ocene je moč razbrati, da je bila opravljena samoupravna in politična preobrazba v skorajda vseh KS. V 14 KS so oblikovali delegatske skupščine z izvršilnimi organi, v dveh so razširili sveta KS, v eni pa opravljajo pristojnosti skupščine vsi krajski skupaj s svetom. V politični organiziranosti so največji korak napravile KK SZDL, ki so ustanovile hišne, ulične, vaške in terenske odbore SZDL. Podobno se organizirajo tudi druge družbenopolitične organizacije, družbene organizaci-

je, društva in krajski, organizirani prek hišne samouprave. Enotno organizirani bodo lažje in hitreje reševali tiste zadeve, ki so zanje življenjskega pomena v okviru hiše, ulice, terena ali vasi.

Na področju planiranja in programiranja razvoja KS in zagotavljanja materialne podlage se procesi razvijanja novih družbenoekonomskih odnosov in svobodne menjave uveljavljajo vse prepočasi. Tako so programi KS še vse preveč zbir želja in potrebe kot skupen dogovor združene dela, samoupravnih interesnih skupnosti in občine na podlagi srečujočega planiranja razvoja. Posledice neusklajenosti programov se kažejo v nerealiziranih programskih nalogah.

Sistem financiranja KS bo treba v bodoče graditi na podlagi družbenega planiranja in samoupravnega sporazumevanja. Ob tem velja poudariti ugotovitve, da je sedanji sistem financiranja KS na zaposlenega krajana (glavarina) le prehodnega značaja in ne ustreza več.

Dobri del pozornosti je bil v razgovorih dan prostorskemu preoblikovanju KS. Že vrsto let ugotavljamo, da so naše KS številčno prevelike in da v tako velikih KS ni moč zadovoljivo uresničevati samoupravnih in družbenopolitičnih pravic krajanov. Žal tudi ob tokratnih pogovorih ni prišlo do dogovorov, da bi kako veliko KS razdelili, oziroma ustanovili nove KS. Slej ko prej pa se bo treba lotiti tudi tega.

Med najbolj izpostavljenimi zadevami so bile: komunalna problematika, preskrba s pitno vodo in električno energijo, s prehranskimi potrebščinami, socialno in zdravstveno varstvo, prometna in PTT mreža, zagotavljanje pogojev za delo delega-

tov in delegacij, preobremenjenost z administrativnimi opravili, razpolaganje s prostorom in varstvom okolja, priprave na ljudsko obrambo in družbeno samozastito itn.

V vaških in primestnih KS so se zavzemali za postopno izenačevanje življenjskega standarda, za večjo učinkovitost dela upravnih organov in upoštevanje pripomb iz delegatske osnove.

Ce naj strnemo ta zapis, potem velja ugotoviti, da so bili obiski dobro opravljeni, da je bilo danih vrsto ugotovitev, katerih rešitev se je treba tako lotiti in da kaže s podobnimi obiski nadaljevati tudi v prihodnje.

Družbenopolitični delavci KS, občin in mesta, ki so se obiskov in pogovorov udeležili, so opravili delo, ki bo še nekaj časa osnova za graditev novih družbenoekonomskih in družbenopolitičnih odnosov v KS in občini.

OK SZDL so temeljito sprejeli o vsem tem ter sprejeli ustrezne sklepe in stališča, ki jih v celoti objavljamo.

Ivan Kuhar

Sklepi in stališča VII. seje občinske konference SZDL

Na razširjeni seji občinske konference SZDL so navzoči obravnavali analizo, ugotovitve in oceno obiskov krajevnih skupnosti v občini ter sprejeli naslednja stališča in sklepe:

1. Obiski v krajevnih skupnostih so potekali po začetnem programu z vsestransko naklonjenostjo družbenopolitičnih delavcev in aktivistov v KS.

Na pogovorih je bila vsa skrb posvečena tudi samoupravni in politični organizaciji KS glede na ustavno opredelitev vloge krajevne skupnosti v našem družbenem sistemu in predlog resolucije zvezne skupščine o nadaljnjem razvoju KS.

Na podlagi zbranih rezultatov in z vednostjo, da ti ne bodo sami sebi namen, temveč da so le del širše družbenopolitične aktivnosti, ocenjujemo akcijo za uspešno.

V skoraj štiriletnem obdobju uresničevanja koncepta sedanjega statuta SZDL smo dosegli že širše oblike vključevanja ljudi v demokratične aktivnosti in se je frontno še zlasti razširil delegatski sistem drugega mandatskega obdobja, vendar pa še nismo izkoristili vseh oblik, kot so ulični, soseski in vaški odbori, pa sekcije, sveti in druge oblike organiziranosti ter interesnega združevanja občanov.

2. Po sprejetju nove ustave in zakona o združenem delu je bila vzpostavljena nova samoupravna organiziranost krajevnih skupnosti. Sprejeti so bili novi statuti, ki so bili podlaga za vzpostavitev in funkcioniranje organov samoupravljanja v vseh krajevnih skupnostih. Tako vzpostavljena samoupravna organiziranost daje široko osnovo za popolno uveljavljanje novih družbenoekonomskih in samoupravnih odnosov v KS.

3. Skoraj v vseh KS so bile na zadnjih volitvah oblikovane poborne in le v manj primerih združene in skupne delegacije. S tem je delovnemu človeku in občanu neposredno omogočeno, da zaradi boljšega poznavanja problemov lahko lažje in aktivneje posega v razpravo na tistih področjih, kjer obstaja njegov interes.

Posebno to ugotavljajo v krajevnih skupnostih, ki tej akciji niso povsem sledile in so oblikovale združene delegacije. Še vedno pa ni zadovoljivo povezovalne delegacije z drugimi oblikami združevanja krajanov; stališča do posameznih problemov in vse preveč nastajajo v samih

delegacijah in je identičnost širšim interesom krajevnih skupnosti odvisna od informiranosti delegatov ali njihove istočasne vključenosti in organiziranosti v druge samoupravne in družbenopolitične organe KS. Ta »samostojnost« — odtujenost je še zlasti opazna v večjih krajevnih skupnostih, medtem ko so delegacije v manjših, in še zlasti v vaških KS bolj spojene z drugimi oblikami demokratičnih aktivnosti v KS.

4. Z obiski krajevnih skupnosti je ponovno potrjeno, da smo velikost KS kot pogoj za vključevanje krajanov v krajevno samoupravo odslej premalo dajali v ospredje nalog pri nadaljnjem razvijanju političnega sistema socialističnega samoupravljanja. Vendar ne velikost po številu prebivalcev in po prostoru kot kriterij in nujnost za delitev za vsako ceno, temveč po njeni stanovanjski in prostorski oblikovitosti (npr. KS s starimi naselji, med katerimi nastopajo nove stanovanjske soseske ali samo zaselki), torej velikost po široki pestrosti interesov stanovalcev in njihovi zaokroženosti.

V velikih krajevnih skupnostih so sicer ustvarjene večje možnosti za dobro funkcionalno organiziranost s profesionalnimi tajniki svetov, tajniki družbenopolitičnih organizacij in tajniki za delegacije ter ljudsko obrambo in družbeno samozastito — čeprav je taka ustvarjalnost tudi nevarnost, da postane delo v KS uradno in formalno, nevarnost, da potekajo aktivnosti ob sicer vzorni upravno-administrativni urejenosti le v krogu voljenih delegatov na neposredne vključenosti krajanov praktično ni.

To je še posebno prisotno v primestnih krajevnih skupnostih, v katerih poteka intenzivno spreminjanje kmetijskih površin v stanovanjske soseske, zaselke ali četrti individualnih gradenj. Vključevanje priseljenih stanovalcev v krajevno samoupravo je težavno, še težavnejše pa je vključevanje stanovalcev iz razdrobljenih novonastalih zaskokov kot iz novonastalih zaokroženih sosesk. Zato so nove soseske tudi najprimernejši naravni element za oblikovanje nove krajevnosti. Praksa pa — žal — kaže, da je v takih primerih največji zadržek oblikovanje KS — protor. V manjših soseskah je ta nepopolnost namenskih

prostorov še večja kot v večjih. To ponovno potrjuje nujnost, da se mora med tem nastajanjem soseske oblikovati krajevna samouprava, v kateri bodo že prvi stanovalci prek demokratičnih oblik nadalje gradili svoj prostor.

V primestnih KS je problematična vključenost zasebnih kmetovalcev. Ti se ohranjajo v starih kmečkih — vaških zaselkih s povsem specifičnim interesom in v velikih, na novo zazidanih KS z množico priseljenih stanovalcev ne pridejo do izraza.

Tem problemom je treba v volilnem obdobju posvetiti več pozornosti ter organiziranosti soseske, vaške, ulične in tudi hišne svete in odbore povsod, kjer je to le mogoče in je zanje dovolj ljudi. Tako bomo ublažili ali tudi povsem odstranili problem velikosti KS in se ubranili nevarnosti forumskega in odtujenega dela.

5. Urbanistično neurejene krajevne skupnosti omogočajo namesto razvojnih načrtov le zbir želja, kajti njihova prihodnost je mnogokrat nejasna pa zato probleme rešujejo nenačrtno, premalo zainteresirano in brez večjih uspehov. Kjer ni jasnih razvojnih programov, zastajajo v preskrbi in gradnji objektov, ki pomenijo urejenost in standard krajanov.

Za izražanje, usklajevanje in doseganje interesov do svojega življenjskega okolja morajo biti krajski organizirani v krajski skupnosti. Krajevna samouprava torej ni namenjena sama sebi, temveč je odnos krajanov do svojega kraja, do svojega okolja in življenjskega prostora. Razvijanje krajevne samouprave je ustvarjanje možnosti, da se interesi krajanov lahko samou-

pravno organizirajo in uresničijo. Urbanistična obdelanost kraja pa je prvi pogoj, da s krajem lahko gospodarijo, načrtujejo in uresničujejo razvoj. Območja, ki urbanistično niso obdelana in ne dovoljujejo posegov, so za krajane odtujena, z njimi ne gospodarijo oni, temveč nekdo zunaj njih. Te odtujenosti pa je pri nas odločno preveč in je odločujoči zadržek za nadaljnji razvoj temeljnih samoupravnih skupnosti.

Praksa kaže, da je v urbanistično zaključenih ali za daljši čas urejenih krajevnih skupnostih vključenost občanov v samoupravo ter družbenopolitično aktivnost množičnejša. V takih KS so tudi plani družbenega razvoja dolgoročnejsi in realnejši, krajski imajo v načrtih in programih oblikovano bodočo podobno svojega kraja in se združujejo ter iščejo vedno nove oblike združevanja in svobodne menjave dela, da bi načrte čimprej uresničili.

Kot osrednji, skupni problem vseh krajevnih skupnosti pa so pogovori izpostavili urbanistično neurejenost, preskrbo, kanalizacijo in telefonsko omrežje.

Da se bo torej krajevna skupnost lahko razvijala kot resnično temeljna samoupravna asociacija ljudi, v kateri si sami urejajo medsebojna razmerja po načelu solidarnosti in vzajemnosti, se usposabljal za obrambo ter razvijali aktivnosti družbene samozastite v miru in vojni, morajo biti KS urbanistično obdelane in morajo imeti jasen, dolgoročni načrt razvoja. Zato se bo treba že v naslednjem letu lotiti izdelave razvojnih načrtov KS ter se z njimi vključiti v razvojna prizadevanja občine in širše

družbene skupnosti v drugem srednjeročnem obdobju.

6. Glede na ugotovitve, da v krajevni skupnosti opravljajo obilico administrativno tehničnih poslov, ki sodijo v okvir dela skupščine občine in njenih izvršilnih in upravnih organov, bo treba pospešiti proces preobrazbe dela državne uprave in v večji meri upoštevati pobude, ki prihajajo neposredno od delovnih ljudi in občanov iz krajevnih skupnosti in njih samoupravnih oblik delovanja.

Za uresničevanje razvojnih programov krajevnih skupnosti so osnova denarna in materialna sredstva. Ugotovljeno je bilo, da so bila ta premajhna in da ni zaživel sistem financiranja KS, kot je to ustavno opredeljeno. Hkrati pa smo ugotovili, da je bilo letos za uresničevanje programov razvoja KS na razpolago prek 25 milijonov dinarjev, da je bilo stalno neizkoriščenih prek 10 milijonov dinarjev.

Neposredne naloge, ki izhajajo iz ocene obiskov krajevnih skupnosti in so trenutne ali perspektivne.

1. Nadaljevati bo treba s procesom samoupravne in prostorske preobrazbe krajevnosti tako, da bodo le-te postale naravna in življenjska skupnost, v katerih bodo delovni ljudje in občani bolj kot doslej lahko neposredno uresničevali svoje interese po samoupravnih in demokratičnih poti.

Pri uresničevanju samoupravnih odnosov bo treba zagotoviti normalne možnosti za delovanje delegatov in delegacij ter težiti za

krajsimi in kvalitetnejšimi delegatskimi informacijami.

V delovanje delegatskega sistema je treba vključiti vse samoupravne, strokovne in družbenopolitične subjekte, ki lahko v marsičem pripomorejo k oblikovanju stališč delegatov in delegacij ter ne nazadnje skupščin družbenopolitičnih skupnosti.

2. Programiranje razvoja krajevnih skupnosti mora postati sestavni del družbenega planiranja. Zato se bo treba lotiti izdelave razvojnih programov za obdobje 1981—1985, ki bodo rezultati dogovorov med krajevnimi skupnostmi, samoupravnimi interesnimi skupnostmi, TOZD in družbenopolitičnimi skupnostmi.

3. Ker so nekatere KS glede na prostor in število krajanov prevelike in je v njih mnogo težje uresničevati samoupravne pravice in dolžnosti, bo treba le-te razdeliti, pa zagotoviti prostorske, materialne in kadrovske možnosti za njihovo delovanje.

4. Glede na znatno migracijo delavcev iz ene ljubljanske občine v drugo, sedanji sistem financiranja s prispevki delovnih organizacij na zaposlenega delavca ne more biti trajna rešitev financiranja KS. Rešitev tega, za Ljubljano specifičnega problema je možna le na podlagi družbenega planiranja in programiranja razvoja krajevnih skupnosti, kjer se bodo na podlagi samoupravnega sporazumevanja in usklajevanja programov združevala sredstva za razvoj posamezne krajevnosti. Poleg tega pa bo treba še v večji meri kot doslej še naprej združevati sredstva v obliki prispevkov delovnih ljudi in občanov.

5. Premajhna učinkovitost je največji vzrok, da ostajajo nerešeni problemi preskrbe prebivalstva z osnovnimi življenjskimi potrebščinami, nekateri problemi s področja komunale (npr. vodovodno, električno in cestno omrežje), socialnega, zdravstvenega varstva itd. ter so kot taki stalni predmet kritike na vseh sestankih krajevnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij, kar negativno vpliva tudi na politično ozračje nasploh.

65. Za postopno in operativnejšo odpravo ugotovitev in ocen morajo angažirati vse samoupravne politične sile, ki jim je hitrejši in skladnejši razvoj občine stalna, osrednja skrb.

TOPLARNA LJUBLJANA

— proizvaja električno energijo
— proizvaja toplotno energijo in tehnološko paro za potrebe komunalnega gospodarstva Ljubljane
— prodaja pepel kot polnilni oziroma gradbeni material, demineralizirano vodo in karbonatni pesek

S svojim delom pomagamo izboljševati delovne in življenjske pogoje prebivalcev širše in ožje družbene skupnosti.

Vsem občanom želimo veselo praznovanje in obilo uspehov v NOVEM LETU